

Guía Docente				
Datos Identificativos			2015/16	
Asignatura (*)	Química 2		Código	610G01008
Titulación	Grao en Química			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Primeiro	Formación básica	6
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Química Física e Enxeñaría Química 1			
Coordinación	Sastre De Vicente, Manuel Esteban	Correo electrónico	manuel.sastre@udc.es	
Profesorado	Barriada Pereira, José Luis	Correo electrónico	jose.barriada@udc.es	
	Brandariz Lendoiro, Maria Isabel		i.brandariz@udc.es	
	García Dopico, Maria Victoria		victoria.gdopico@udc.es	
	Iglesias Martínez, Emilia		emilia.iglesias@udc.es	
	Penedo Blanco, Francisco Jose		francisco.penedo.blanco@udc.es	
	Sastre De Vicente, Manuel Esteban		manuel.sastre@udc.es	
	Vilariño Barreiro, Maria Teresa		teresa.vilarino@udc.es	
Web	campusvirtual.udc.es			
Descrición xeral	Esta materia enmárcase no módulo de Química, 1º curso da titulación de Grao en Química. É continuación natural da asignatura "Química 1", amosando cómo os conceptos alí estudados a nivel atómico e molecular se expresan en termos macroscópicos. Así, estúdanse os fundamentos da termoquímica, estados de agregación, cambios de fase, mezclas e disolucións, bases da cinética química, etc. Esta asignatura prepara ao alumno para o estudo dos fenómenos de equilibrio, así como dos cambios físicos que pode sufrir a materia, e da reactividade química.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A1	Utilizar a terminoloxía química, nomenclatura, convenios e unidades.
A3	Coñecer as características dos diferentes estados da materia e as teorías empregadas para describilos.
A4	Coñecer os tipos principais de reacción química e as súas principais características asociadas.
A5	Comprender os principios da termodinámica e as súas aplicacións en Química.
A10	Coñecer a cinética do cambio químico, incluíndo a catálise e os mecanismos de reacción.
A12	Relacionar as propiedades macroscópicas coas de átomos e moléculas.
A14	Demostrar o coñecemento e comprensión de conceptos, principios e teorías relacionadas coa Química.
A16	Adquirir, avaliar e utilizar os datos e información bibliográfica e técnica relacionada coa Química.
A21	Comprender os aspectos cualitativos e cuantitativos dos problemas químicos.
A23	Desenvolver unha actitude crítica de perfeccionamento na labor experimental.
A24	Explicar, de xeito comprensible, fenómenos e procesos relacionados coa Química.
B2	Resolver problemas de forma efectiva.
B3	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo.
B4	Traballar de forma autónoma con iniciativa.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.

Resultados da aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
Coñecer as características dos diferentes estados da materia, o modo en que se obteñen algunhas das súas propiedades, as teorías empregadas para describilos, e os cambios de estado.	A3 A12	B3	C3
Comprender os principios elementais da termodinámica e as súas aplicacións en Química (fundamentos de termodinámica, termoquímica).	A4 A5	B3	C3
Coñecer, a un nivel elemental, a cinética do cambio químico, incluíndo a catálise e os mecanismos de reacción.	A4 A10	B3	C3
-Utilizar a terminoloxía química, nomenclatura, convenios e unidades para resolver problemas de química xeral (termoquímica, estados de agregación, mezclas e disolucións, cambios de fase, cinética elemental)	A1 A14 A16 A21	B2 B3 B4	C1 C3 C6
- Relacionar as propiedades macroscópicas coas de átomos e moléculas (estados de agregación, interaccións intermoleculares, cambios de fase, propiedades coligativas)	A12 A14 A16	B3	C1 C3 C6
- Adquirir destreza no traballo no laboratorio.	A14 A16 A21 A23 A24	B2 B3 B4	C1 C3 C6

Contidos	
Temas	Subtemas
Gases.	-Presión dun gas. -Leis dos gases: Boyle, Charles-Gay Lussac e Avogadro. -Ecuación xeral dos gases ideais e as súas aplicacións. -Teoría cinético-molecular dos gases. -Gases reais: ecuación de van der Waals.
Termoquímica.	-Termos básicos en Termoquímica. -Calor e traballo: convenio de signos. -Primeiro principio da Termodinámica. Enerxía interna. -Funcións de estado. Entalpía. Estados estándar. -Lei de Hess. -Entalpías estándar de formación. -Outras entalpías.
Líquidos e sólidos puros.	-Visión xeral das forzas intermoleculares en líquidos e sólidos. -Algunhas propiedades de líquidos e sólidos: tensión superficial, viscosidade, enerxía de rede. -Cambios de fase: ecuación de Clausius-Clapeyron. -Diagramas de fase: punto triple e punto crítico.
Disolucións.	-Forzas intermoleculares e proceso de disolución. -Solubilidade de sólidos e de gases. Lei de Henry -Propiedades coligativas das disolucións: descenso da presión de vapor, elevación do punto de ebullición, diminución do punto de conxelación e presión osmótica.

Cinética química.	-Velocidade de reacción. Ecuación de velocidade, Ordes de reacción. Constante de velocidade. -Obtección da ecuación de velocidade: método das velocidades iniciais e método das ecuacións integradas. -Efecto da temperatura sobre a velocidade de reacción: ecuación de Arrhenius. -Modelos teóricos en Cinética Química. -Mecanismo de reacción.
Prácticas	-Determinación da masa molar dun líquido volátil. -Determinación do punto de conxelación e do descenso crioscópico. -Determinación de calores de reacción a presión constante. -Determinación da velocidade dunha reacción. Efecto da temperatura.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A1 A3 A4 A5 A10 A12 A24	27	54	81
Seminario	A1 A4 A5 A10 A12 A14 A21 B2	9	36	45
Prácticas de laboratorio	A3 A5 A14 A16 A23 A24 B3 B4 C1 C3 C6	15	3.75	18.75
Proba mixta	A1 A3 A4 A5 A10 A12 A14 A21 B3 B2	3.5	0	3.5
Atención personalizada		1.75	0	1.75
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Nas sesións maxistrais describiráanse as liñas mestras da materia e os seus contidos fundamentais.
Seminario	Nos seminarios incidirase nos aspectos máis de detalle dos contidos, reforzando os conceptos tratados nas sesións maxistrais, principalmente a través da resolución de cuestións, problemas e o tratamento de casos. As sesións de seminario basearanse no traballo dos alumnos, que se lles irá marcando a medida que avance a materia. Para un axeitado aproveitamento, se indicará con antelación aos estudantes o traballo que deben ir facendo con antelación a cada sesión de seminario.
Prácticas de laboratorio	As prácticas de laboratorio desenvolverán exemplos experimentais dos conceptos tratados na materia. A realización das prácticas é requisito imprescindible para superar a materia no seu conxunto. Os alumnos deberán, segundo as indicacións dos profesores, rexistrar un diario de laboratorio, que deberán entregar nunha data prefixada. Salvo excepcións debidamente xustificadas, non se valorarán os entregados fora de prazo.
Proba mixta	Integra preguntas abertas de desenvolvemento, tipo problemas, e preguntas tipo test, de resposta múltiple, de ordenación, de resposta breve, de discriminación, de completar e/ou de asociación.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	Nas titorías cos alumnos comprobarase cómo avanza o seu proceso de aprendizaxe, con referencia ás distintas metodoloxías docentes planificadas. Os profesores estarán a disposición dos alumnos para resolver calquer tipo de dúbidas sobre a asignatura no horario de atención establecido.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Seminario	A1 A4 A5 A10 A12 A14 A21 B2	Os estudantes deberán traballar tanto por anticipado como a posteriori os contidos tratados nestas sesións. Ademais, deberán manter a atención e concentración durante estas sesións. Terase en conta a participación do alumno nos seminarios e a calidade do traballo desenvolto, así como a súa evolución no tempo. O traballo do alumno poderase medir tamén mediante cuestións de resposta breve ou problemas realizadas esporádicamente.	10
Prácticas de laboratorio	A3 A5 A14 A16 A23 A24 B3 B4 C1 C3 C6	Terase en conta o traballo do alumno no laboratorio, incluíndo a planificación dos experimentos, o seu desenvolvemento, a análise crítica dos resultados obtidos, a capacidade de xeneralización e para tirar conclusións, etc. Asemade, valoraranse cualidades como a iniciativa, capacidade de comunicación, etc., así como a calidade do traballo desenvolto. Os alumnos deberán, segundo as indicacións dos profesores, rexistrar un diario de laboratorio, que entregarán nunha data prefixada. Salvo excepcións xustificadas, non se valorarán os entregados fora de prazo.	20
Proba mixta	A1 A3 A4 A5 A10 A12 A14 A21 B3 B2	Cada estudante deberá realizar unha proba na que deberá amosar a súa capacidade para resolver problemas, cuestións conceptuais e o tratamento breve e sintético de determinados temas, facéndoo de xeito independente e nun intervalo de tempo prefixado. A avaliación terá en conta os coñecementos amosados e a calidade dos resultados obtidos no tempo establecido.	70

Observacións avaliación
* A asistencia ás prácticas é requisito imprescindible para superar a materia.   * Para superar a materia será preciso obter na proba mixta unha nota non inferior a 3.0 sobre 10 (2.1 sobre 7) e acadar, sumadas as cualificacións ponderadas de todas as actividades, unha nota mínima de 5.0 sobre 10.   * De non ter alcanzado a cualificación mínima na proba mixta final a materia figurará como suspensa, aínda que a media das cualificacións obtidas nas distintas metodoloxías sexa superior a 5 (sobre un máximo de 10), en cuxo caso a cualificación final outorgada será de 4.5.   * A cualificación de non presentado terana aqueles alumnos que non realizaren as prácticas nin a proba mixta final.   * A segunda oportunidade de xullo enténdese como unha segunda oportunidade de realización da proba mixta final. Consecuentemente, mantéñense as cualificacións das prácticas de laboratorio e os seminarios obtidas ao longo do curso, mentres que a cualificación da proba mixta da segunda oportunidade substituirá a obtida na proba mixta da primeira oportunidade.   * Os alumnos que sexan avaliados na chamada "segunda oportunidade" só poderán optar a matrícula de honra se o número máximo de estas para o correspondente curso non se cubriu na súa totalidade na "primeira oportunidade".   * Polo que se refire a sucesivos cursos académicos, o proceso de ensinanza-aprendizaxe, incluída a avaliación, refírese a un curso académico, e polo tanto voltaría a comezar cun novo curso, incluídas todas as actividades e procedementos de avaliación que fosen programados para dito curso.

Fontes de información	
Bibliografía básica	- R.H. Petrucci, W.S. Hardwood, F.G. Herring (2011). Química general, 10ª ed. . Madrid, Prentice Hall

Bibliografía complementaria	- T.L. Brown, H.E. LeMay, B.E. Bursten, C.J. Murphy (2009). Química, la Ciencia Central, 11ª ed. . Naucalpán de Juárez, México, Pearson Educación - R. Chang (2010). Química, 10ª ed.. México, Mc Graw Hill Interamericana - M.D. Reboiras (2007). Problemas resueltos de Química. Madrid, Thomson - J.A. López Cancio (2000). Problemas de Química. Cuestiones y ejercicios.. Madrid, Prentice Hall - C. Orozco Barrenetxea, M.N. González Delgado, A. Pérez Serrano (2011). Problemas resueltos de Química Aplicada. Madrid, Paraninfo - P. Atkins, L. Jones (2012). Principios de Química. Los caminos del descubrimiento. Madrid. Editorial Médica Panamericana - N.J. Tro (2010). Principles of Chemistry. Upper Saddle River, New Jersey, Pearson Education International

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Química 1/610G01007

Química 4/610G01010

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Química 3/610G01009

Materias que continúan o temario

Química Física 3/610G01018

Experimentación en Química Física/610G01019

Química Física Avanzada/610G01020

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías